

si dovoluje Vás pozvat na školení
**„Práva a povinnosti dítěte, rodičů,
OSPOD a pěstouna při výkonu
pěstounství“**

Akreditace Ministerstva vnitra

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

Termín a místo konání: 30. července 2020 od 9:00 do 15:00.

školicí prostory Kolumbus PM, s. r. o.

Sokolovská 215, Praha 9

- stanice metra Vysočanská, MHD Nádraží Vysočany

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo

Cena: 1 990 Kč (pro úředníky ÚSC osvobozeno od DPH)

Anotace a cíle:

Komplikovaná situace ohroženého dítěte musí být někdy řešena odebráním dítěte z rodiny a svěřením do péče jiné osoby. Touto osobou mohou být rovněž **pěstouni**, resp. pěstoun. Následkem soudního rozhodnutí o takovém svěřením dítěte do péče je **komplikovaný systém vzájemných práv a povinností dotčených subjektů**, konkrétně **pěstounů, rodičů, orgánu sociálně-právní ochrany dětí** a samozřejmě **dítěte**. Pro řádný výkon agendy SPOD ve smyslu pomoci

ohroženému dítěti a jeho rodině a rovněž pro poradenství **je velmi potřebné, aby pracovník OSPOD tuto strukturu bezchybně ovládal**, čímž se bude efektivně podílet na ochraně práv a zájmů dítěte, které od něj dítě legitimně očekává. Program se přes obecné uvedení do problematiky soustředí na **jednotlivá práva a povinnosti subjektů postupně po sobě**, a to i s upozorněním na problematická ustanovení, potenciální střety a jejich judikatorní řešení. Program je ve smyslu § 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, zasazen do celkového konceptu základních práv a dítěte a jeho nejlepšího zájmu vycházejícího z Úmluvy o právech dítěte. Již na tomto je současně třeba upozornit pouze na subsidiární a akcesorický charakter pěstounství, a to zejména s poukazem na požadavek paralelního sanování problému v rodině (jinými slovy - **odebráním dítěte práce nekončí, nýbrž vlastně začíná**). Program rovněž zdůrazní **rozdíly mezi termíny pěstounství a pěstounská péče**, s poukazem na práva a povinnosti pěstouna mimo péče o dítě.

Obsah kurzu

1. Právní úprava, Náhradní péče v České republice

- Úvod do problematiky, zakotvení principu nejlepšího zájmu dítěte v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech. Participační práva dítěte.

- Ústavní pořádek, zejména Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,

- § 31 odst. 1 ZSPOD o péči děti ve smyslu poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jim

začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního,

- § 3 písm. a) zákona o sociálních službách, že sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu

osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení,

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 292/2012 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Ohrožené dítě.
- Smysl sociálně-právní ochrany dětí - poskytnutí pomoci dětem, jejichž práva, oprávněné zájmy, zdraví, život a řádný vývoj jsou ohroženy v důsledku nedostatečné péče nebo nečinnosti osob, které mají za ochranu těchto hodnot odpovědnost ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu.
- Exkurz do institutů náhradní péče.

2. Principy pěstounství jako institutu náhradní péče

- Druhý blok programu je zásadní pro správné uchopení výkonu práv a povinností všech subjektů vyplývajících z pěstounství. K principům se upíná správný výklad i aplikace právních předpisů.
 - Rodičovství je základní ústavně garantovanou hodnotou, rodičovská odpovědnost náleží každému rodiči,
 - Nutnost prevence § 924 OZ, § 10 ZSPOD,
 - Nutnost mírnějších zásahů státu do rodinných poměrů,
 - Sociální, finanční či bytové důvody nemohou vést k odebrání dítěte z rodiny (srov. rozhodnutí ESLP Wallová a Walla v. ČR),
 - Nutnost sanace přirozené rodiny,
 - Nutnost zachování širších rodinných vazeb,
 - Všestranná pomoc odborníků,
 - Poradenství.
- Exkurz do judikatury:
 - Wallová a Walla v. Česká republika,
 - Havelka a ostatní v. Česká republika,
 - Keegan v. Irsko,
 - Kutzner v. Německo,
 - Z. a ostatní v. Spojené Království,
 - Strand Lobben a ostatní (Michaláková) v. Norsko

3. Pěstounství a pěstounská péče v systému

- Pěstounství a jeho stručné porovnání s ostatními instituty náhradní péče.
- Pěstounská péče jako složka pěstounství, zaměřená pouze na péči o dítě.
- Pěstounství jako širší institut zahrnující pěstounskou péči, ale rovněž i zastupování dítěte a správu jeho jmění (v rozsahu zákona, resp. soudního rozhodnutí).
- Exkurz do judikatury.

4. Práva a povinnosti pěstouna

- Vhodná osoba nebo osoby.
- Současný přístup k otázce výkonu pěstounství jinými páry než manželi (ústavnost pravidla, zahraniční judikatura o nedovolené diskriminaci).
- Ustanovení pěstouna:
 - časové doložky: jde o pěstounskou péči na přechodnou dobu, či o pěstounství s určením doby trvání? - novátorské přístupy českých soudů,
 - tzv. širší oprávnění a srozumitelnost výrokové části, doporučení pro OSPOD jako případné zástupce dětí.
- Základní oprávnění pěstouna:
 - jak o dítě pečovat, limitace základními principy v občanském zákoníku,
 - jak dítě vychovávat, limitace základními principy v občanském zákoníku,
 - zastupování a správa jmění v běžných záležitostech - identifikace běžných a nikoliv běžných záležitostí, zejména v oblastí vzdělávání, zdravotnictví a majetku,
 - informování rodičů dítěte o jeho podstatných záležitostech - způsoby a četnost,
 - udržování, rozvíjení a prohlubování sounáležitosti dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými - otázka styku s rodiči, mají rodiče a dítě právo se stýkat ze zákona, či je nutné soudní rozhodnutí?
 - finanční otázky - dávky pěstounské péče, dovolenost krácení některým pěstounům.
- Širší oprávnění pěstounů:
 - rizikové situace, střet představ pěstouna a rodičů v téže situaci,
 - doporučení v oblasti zdravotnictví, školství a majetkové dispozice.
- Přestěhování pěstounů jako předpoklad nového rozhodnutí pro změnu poměrů.
- Skončení manželství pěstounů a dopady do sféry dítěte.
- Následky nikoliv řádného výkonu pěstounství.
- Exkurz do judikatury.

5. Práva a povinnosti rodiče

- Je rodič i nadále zákonným zástupcem dítěte?
- Limity zákonného zastoupení a správy jmění oprávněnými pěstouna ze zákona.
 - má rodič nadále zachovaná práva, rozhodne-li soud o širších oprávněních pěstouna?
- Realizace práva rodiče na informace o dítěte - na které informace a jak často má rodič právo?

- Realizace práva rodiče na styk - jde jen o styk osobní?
- Realizace práva žádat dítě zpět do své péče.
 - následky pokusů o paralelní sanaci problému v rodině dítěte.
- Placení výživného a řešení problémů.
- Exkurz do úvah o zálohování výživného.

6. Práva a povinnosti dítěte

- Základní práva dítěte
 - právo na rodiče, rodinnou péči,
 - legitimní očekávání na ochranu nejlepšího zájmu,
 - materiální složky a procesní záruky nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013.
- Participační práva dítěte v procesní, materiální i faktické rovině.
- Právo dítěte na výživné v kontextu dávek pěstounské péče.
- Právo dítěte na svoji rodinu, zejména na styk s vlastními rodiči.
- Povinnosti dítěte v náhradní péči - zejména pomoc, povinnost podřídit se výchově?
- Legitimní očekávání dítěte, že problém bude odstraněn a navrátí se k původní rodině.

7. Práva a povinnosti OSPOD

- Zprostředkování pěstounství.
- Evidence osob.
- Dohoda o výkonu pěstounské péče.
- Státní příspěvek na výkon pěstounské péče.
- Návrhová oprávnění OSPOD.
- Kolizní zastoupení dítěte - uvědomění si role, zejména ve smyslu ochrany zájmu dítěte.

8. Diskuse a závěr